

Lente

In dit nummer:

- **Hoe is het op ons land?**
Hoe gaat het met onze nieuwe boompjes en planten? Slaan ze aan?
- **Rustig aan....**
Hoe willen we verder met ons bos?
- **In de schijnwerper: de appelbes**
- **'Plants for your Foodforest', boekbeschrijving**
- **Verder kijken en lezen**

Hoe is het op het land?

Ik zie veel gras! En het groeit als kool. Het gras functioneert ook nu als een

Kastanjeboom

belangrijke beschutting, dit keer voor de jonge aanplant binnen de omheining, de parkzoom.

Blik op voedselbos, achteraan de Poel

Het merendeel van de boompjes en struiken doet het gelukkig goed.

Prunes, kers

Vooral de als eerste geplante parkzoom gaat nu hard. Ik zie op bijna alle planten blaadjes. Het tempo waarin ze verschijnen, is heel verschillend. Een aantal planten heeft last gehad van de laatste vriesperiode.

Bloesemen doet de jonge aanplant nog weinig. Het is behoorlijk droog. Direct rondom ons huis is de zandgrond zelfs kurkdroog. Op het achterste veld, waar de bodem uit rivierklei bestaat, doen de planten het duidelijk beter. Op het voorste stuk, het zonnige zuiden, waar de grond uit zand bestaat, gaat het wat minder.

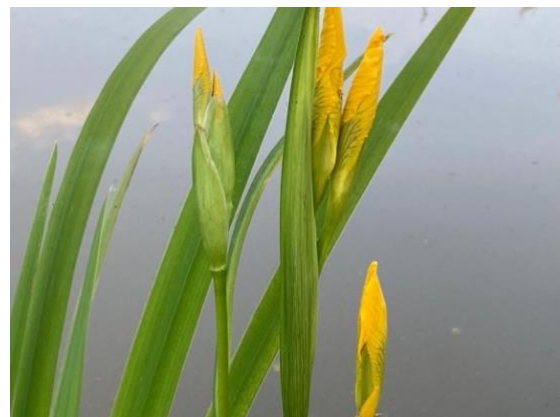

Krentenboompje dat water nodig heeft

Pas geleden, bij mijn rondje over het land, liep ik naar de poel. Ik schoot in de lach, want ik zag een kikker op zijn rug liggen zonnebaden in het water. Toen hij mij zag, dook hij weg. Wat een bijzonder plaatje. Foto's van beestjes maken is weer een vak apart! Ik hoop jullie ooit te trakteren op een foto hiervan. Jullie moeten het nu doen met een paar sfeerplaatjes. En een paar (eetbare) waterplanten.

Poel

Gele lis, giftig

Waterviooltje, blad is eetbaar

Snoekkruid, hele plant is eetbaar

Op het land zien we konijntjes, hazen, de fazant, sporen van de das en ook steeds meer kleine beestjes, wespen, kevers en bijen. De laatste zijn een volk begonnen in een vogelhuisje.

En, tot slot, zijn we samen met Dave en Paul aan een grote verandering op ons land aan het werken. De nogal vervallen vakantiewoning die vlakbij het grote huis stond verandert in een mooi en prachtig in de omgeving passend huisje. We hergebruiken zo veel mogelijk materialen. Het Douglas hout aan de buitenkant hebben we uit de schuur gesloopt. Ook dit hele proces vergroot de verbinding met ons unieke plekje, hier in Milsbeek.

Rustig aan

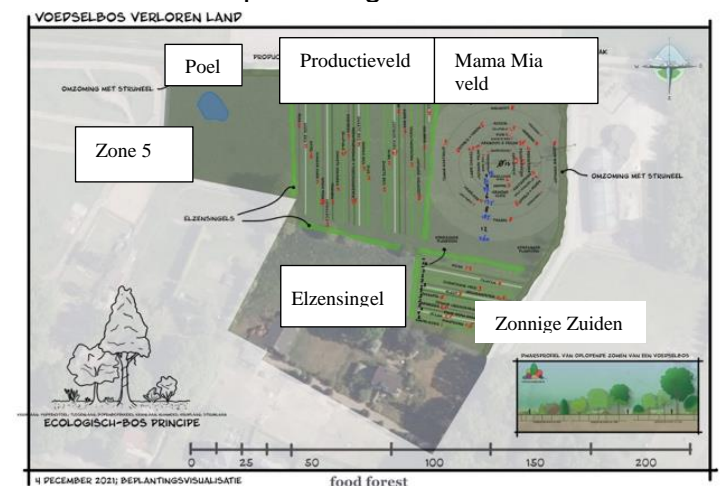
Op 12 mei kregen we bezoek van Christine Naaijen, medewerker Natuur, Groen en Landschap van de gemeente Gennep en Erik Rietjens en Merlijn Heugen van Food Forest Factory.

Samen hebben we rondgelopen op het land. Ze waren blij verrast! En zagen natuurlijk ook wat Onnie hiervoor beschrijft.

De bomen en struiken die we het eerste jaar geplant hebben doen het vrijwel allemaal prima. Die gaan uiteindelijk zorgen voor beschutting op het terrein. Maar ze moeten nog wel een paar jaar doorgroeien om die rol goed te kunnen spelen.

Met de poel en de daarin geplante waterplanten gaat het goed. Er komen al wat waterplanten naast kikkers en libellen en we verwachten straks de salamanders. Aan het stuk grond achter de poel gaan we niks doen, dat laten we helemaal over aan de natuur, zonder menselijk ingrijpen. In termen van "voedselbos-planning" noemen ze dat **Zone 5**.

De vruchtbomen en struiken die we in december 2021 en januari 2022 hebben geplant op het **Productieveld** en het **Mama Mia veld** doen het redelijk goed. Een deel is nog klein en kwetsbaar. En op sommige

delen van ons terrein is de bodem nog vrij kaal, weinig biomassa, veel zand. Dit zien we vooral op het **Zonnige Zuiden veld** dat ligt langs de Teelebeekstraat, dichtbij ons huis. Daar is echt nog te weinig beschutting. Samen met de droogte van nu leidt dat

op die plekken tot weinig groei en soms ook sterfte van het plantgoed. Om die redenen kiezen we ervoor nu even rustig aan te doen met het planten van nieuwe bomen en struiken. Het was de bedoeling om dit najaar al de rest van de geplande planten in de grond te zetten, in aanvulling op wat er al staat. Deels gaan we dat doen. Maar een groot deel van de planten gaan we

plant zien waar die staat in zijn omgeving.

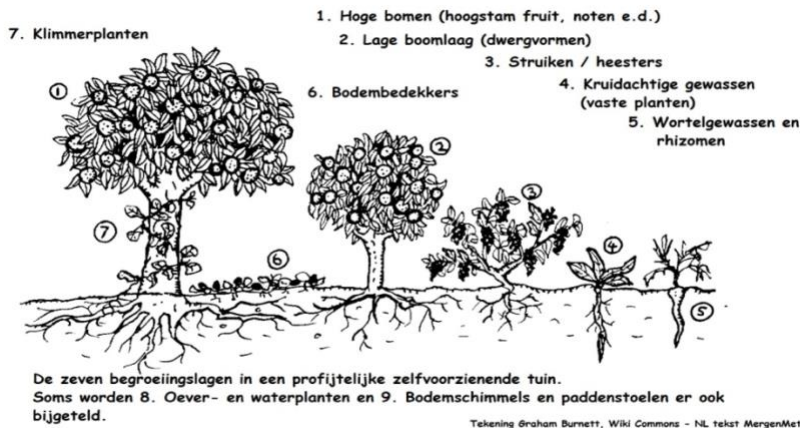
In de schijnwerper: de appelbes

De afgelopen winter hebben we drie variëteiten van de appelbes geplant, ook wel de aronia bes geheten. De drie variëteiten heten Nero, Galcjanka en Aron. De appelbes levert

zeer gezonde aubergine kleurige bessen in overvloed. Beestjes, vooral bijen, vinden hem erg lekker. Voor de mens zijn ze alleen volrijp lekker. Ze zijn niet zuur, niet bitter, niet zoet, maar geven een beetje een wrang

gevoel in je mond. Hoe langer je ze laat hangen hoe zoeter ze worden. Je kunt ze goed drogen in de zon, dan heb je een soort rozijntjes. Men maakt er sap, wijn en jam van. Of men laat ze hangen voor de beestjes. Ze zijn zeer geschikt voor vogels en voor de insecten en een makkelijk vulling in het bos.

pas in het najaar van 2023 planten. Vooral op het Zonnige Zuiden veld maken we pas op de plaats. Hier gaat de nadruk liggen op het creëren van een brede luwte met behulp van de meest dichtbij Elzensingel vanuit ons huis bezien. En op het vergroten van de biomassa op dit veld. Onnie benoemt nog wat extra planten die ze graag op het land ziet. Dat zijn voorlopig de erwtenstruik, de sneeuwklorkjesplant, de judasboom, de akebia en de kiwibes. Die zullen worden meegenomen in de komende plantrondes. Verder gaat Onnie beginnen met het opkweken van bodembedekkers en kruidplanten zoals de daslook en de daglelie. Merlijn van FoodForestFactory gaat het huidige ontwerp van het voedselbos omzetten in een realisatie-tekening. Hierop zie je dan de structuur van het voedselbos; zowel de verschillende lagen als de diversiteit. Uiteindelijk kunnen we per individuele

Appelbes

**Plants for your Food Forest,
boekbeschrijving**

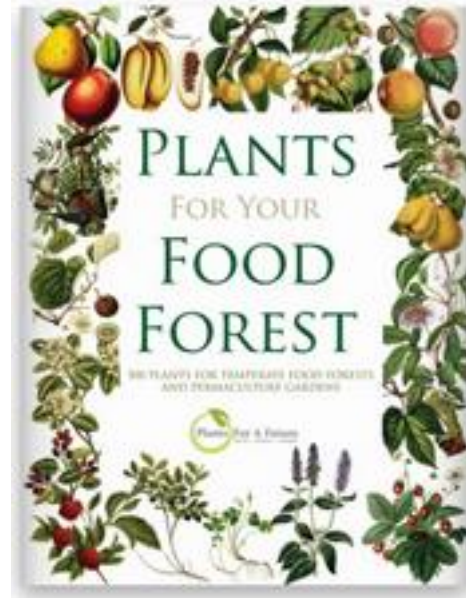
Om te beginnen....

Al bladerend door dit boek ontdek ik de Monkey Puzzle tree, oftewel de apenboom. De tekst eronder: 'verrukkelijke zaden, zacht zoals een cashew noot, met een tikje de smaak van ananas'. Dat is wel heel bijzonder om te lezen. Wij zijn niet echt enthousiast over deze aparte boom. Hij staat naast het huis, hij ziet er zo bijzonder uit, dat ik hem nou niet meteen associeer met een voedselbos plant. Ja, dus. Weer wat geleerd!

Het boek Plants for you Food Forest (Planten voor je Voedselbos), uitgegeven door Plants for a Future (PFAF) is een boek waar je veel aan kunt hebben als je bezig bent met de opbouw van een voedselbos. Het boek is weliswaar in het Engels, maar het leest gemakkelijk, heeft een heldere indeling en bevat hele duidelijke plaatjes van de genoemde planten. Het boek gaat nu eens niet over het ontwerp van een voedselbos, maar over de planten zèlf. Het geeft veel informatie over planten die je in een kleinschalig voedselbos kunt

gebruiken. Een aanrader dus.

Het belangrijkste doel van Plants For A Future (PFAF) is de aandacht schenken aan de gratis on-line database. Hierin vind je informatie over eetbare en bruikbare planten.

Let op!

Deze online, zeer uitgebreide database van meer dan 500 planten kun je ook in de Nederlandse taal bekijken. De afgelopen jaren is de database uitgebreid met planten die gebruikt kunnen worden in kleinschalige voedselbossen. Dit vanwege de toegenomen belangstelling en het grote belang van de voedselbossen.

De publicatie Plants for your Food Forest is op deze uitbreiding van de database gebaseerd. Het is bedoeld als een gemakkelijk te gebruiken, handzame gids om planten uit te kiezen die aansluiten bij jouw eigen doelen en passen in je eigen voedselbos-ontwerp. De focus in deze publicatie ligt op de planten zèlf, hun karakteristieke eigenschappen en persoonlijkheden, wat zij te bieden hebben aan een voedselbos ecosysteem en wat voor voedsel zij uiteindelijk kunnen opleveren. De

planten in dit boek zijn over het algemeen geschikt voor gebruik in een gematigd klimaat, bij ons dus. Het boek bevat ook een systematisch overzicht, waarin je via sleutelwoorden snel planten op kunt zoeken. De planten zijn geordend in hoofdstukken, die corresponderen met de verschillende lagen van het voedselbos: struiken, bodembedekkers, bomen, kruidachtige planten, kruidachtige bodembedekkers, snelgroeiende bamboe-soorten, bollen en klimplanten.

Plants for your Food Forest

500 plants for temperate food forests and permaculture gardens.

Uitgave: Plants for a Future, 2021 – ISBN 9798520865087 Prijs: ongeveer 30 euro website/database: pfaf.org

Pfaf is gevestigd in Engeland en Wales

Verder kijken en lezen

Peter Wohlleben

De lange adem van bomen

Hoe bomen leren om te gaan met klimaatverandering en hoe ons dat kan redden

Dit boek beschrijft bomen net wat anders als we gewend zijn. Zo krijg je net weer een andere kijk op de functie van de o zo belangrijke boom. Een boek dat hoop geeft! Prijs: ongeveer 21 euro.

Ina Curic

Kelemen Kinga

Mirabelles voedselbos

Uit het Roemeens vertaald, de uitgave in Nederland is ondersteund door de IVN en is het eerste kinderboek over een voedselbos. Mij spreekt het boek niet echt aan; met name de opdrachten lijken mij te ver weg staan van de kindbeleving. Maar....mooi dat er een kinderboek bestaat over het voedselbos. Onze jeugd is de toekomst. Prijs: 17,95 euro.

Paadjes

Missie

Wij willen ons terrein zodanig inrichten dat de natuur terugkeert en er meer biomassa ontstaat.

Wij willen dit doen zonder gebruik te maken van gif, in samenwerking met de natuur.

Wij streven naar een natuurlijk evenwicht tussen alles wat leeft, op en in het land, zoals planten, bomen, struiken, bloemen, bodemleven, vogels, insecten en andere dieren, de mensen die er omheen leven en de activiteiten die in de buurt plaatsvinden.

Wij willen kunnen genieten van wat er groeit, stroomt, leeft en bloeit. Water is voor ons een belangrijk element.

Wij willen het hele jaar door kunnen oogsten van noten, fruit en andere eetbare planten en minder afhankelijk zijn van eten uit de winkel.

Wij willen dit plan vormgeven en afstemmen en waar mogelijk samendoen met de mensen die om ons heen leven.